

Zadania z fizyki — Zestaw 8

Grawitacja

WMS — Matematyka, rok II

1. Sformułować prawo powszechnego ciążenia. Znaleźć zależność przyspieszenia grawitacyjnego $\vec{g}(\vec{r})$, natężenia pola grawitacyjnego $\vec{\gamma}(\vec{r})$, energii potencjalnej $E_p(\vec{r})$ oraz wartości pierwszej v_1 i drugiej v_2 prędkości kosmicznej dla planety o masie M i promieniu R . Oszacować ile wynosi przyspieszenie grawitacyjne przy powierzchni Ziemi. Ile wynosi pierwsza i druga prędkość kosmiczna dla Ziemi?
2. Do wysłania ciała na odległość jednego promienia od powierzchni pewnej planety potrzebna jest prędkość v_0 . Jaką prędkość należy nadać temu ciału, aby wysłać je na nieskończenie wielką odległość od tej planety?
3. Znaleźć rozkład pola grawitacyjnego wytworzonego przez masę M równomiernie rozłożoną między dwiema współśrodkowymi sferami o promieniach R_w i R_z ($R_w < R_z$).
4. Opisać ruch ciała w tunelu przechodzącym przez środek Ziemi.
  - Znaleźć czas lotu ciała od punktu o współrzędnej $x = R$ do punktu o współrzędnej $x = -R$.
  - Pokazać, że czas ten jest równy czasowi jaki potrzebuje satelita krążący po kołowej orbicie o promieniu niewiele większym od promienia Ziemi na przebyciu połowy długości równika.

Założyć, że Ziemia jest jednorodną kulą o masie M i promieniu R , oraz warunki początkowe $x_0 = R$ i $v_0 = 0$.

5. Korzystając z rozważań dotyczących wzoru Bineta (zestaw 2) pokazać, że ruch płaski po krzywych stożkowych

$$r(\varphi) = \frac{p}{1 + e \cos \varphi}$$

spowodowany jest siłą malejącą z kwadratem odległości od jej centrum (I prawo Keplera). Następnie korzystając z prawa powszechnej grawitacji oraz zasady zachowania energii powiązać p i e z momentem pędu planety L i jej energią mechaniczną E .

6. Korzystając z zasady zachowania momentu pędu (spełnionej dla ruchu w polu sił centralnych) oraz I prawa Keplera proszę wyprowadzić II prawo Keplera.
7. Znaleźć okres T obiegu elipsy dla ciała o masie m , którego całkowita energia wynosi E , poruszającego się w polu o potencjale $\varphi(\vec{r}) = -GM/r$. Następnie proszę udowodnić III prawo Keplera.

Krzysztof Malarz, Kraków, 23 maja 2002